

2.5.2 Katsaus t&k-toiminnan ja sen rahoituksen vaikuttavuuteen: erityisnäkökulmana mikrotason aineistoihin perustuva ekonometrinen tuloksellisuus- ja vaikuttavuusanalyysi

Käytettävissä olevan määrärahan yläraja: 80 000 €

Aikajänne: 05/2016–8/2016

Tietotarpeen tausta ja tarvekuvaus perusteluineen:

Suomi on panostanut jo kauan suhteellisen runsaasti uuteen tietoon ja osaamiseen. Tässä keskeistä on tutkimus- ja kehittämistoiminta (t&k), jolla on tuettu talouskasvua ja kansantalouden myönteistä kehitystä, elinkeino- ja yhteiskuntarakenteiden kestävästä uudistumisesta sekä kansalaisten hyvinvointia.

Suomessa on tehty viime 10 vuoden aikana runsaasti sekä akateemista tutkimusta että erilaisia arvioita ja selvityksiä t&k-toiminnan ja sen julkisen rahoituksen tuloksista ja vaikuttavuudesta. Aihepiiri on vaativa: aineistolliset ja menetelmälliset kehittämistarpeet ovat ilmeisiä.

Aihetta on usein lähestytty siitä näkökulmasta, mikä on ollut t&k-toiminnan ja sen rahoituksen yhteys: 1) bkt:n/talouden kehitykseen; 2) tuottavuuteen; 3) työllisyyteen; 4) yritysten liikevaihtoon/kannattavuuteen; 5) jalostusarvoon; 6) teollisen perustan, toimintatapojen ja yhteiskunnan uudistamiseen. T&k:n laajempia yhteiskunnallisia ulkoisvaikutuksia on pyritty määrittämään mittaamisvaikeuksista huolimatta. Arvioinnin erityishaasteita ovat välillisten vaikutusten mittaaminen sekä vaikutusten ilmenemisen pitkä aikaväli ja vaihtelu.

OECD on käynnistämässä Suomen innovaatiojärjestelmän arvioinnin, joka valmistuu vuoden 2017 keväällä. Tätä työtä täydentämään tarvitaan kriittinen katsaus ja kokoava arvio t&k-toiminnan ja sen rahoituksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta Suomessa. Kyse on aihepiirin tähänastisen tutkimus- ja selvitystoiminnan meta-analyysistä. Työssä on eritoten keskityttävä ekonometrisiä menetelmiä hyödyntävien mikrotason (yritys, toimiala) tutkimusten tuloksiin. Katsaus palvelee myös laajemmin t&k-toimintaa koskevaa (poliittista) päätöksentekoa ja alan tutkimuksen suuntaamista, kokoaa keskeiset tulokset yhteen sekä osoittaa kohtia, joissa uudet kehittämis- ja muut toimet olisivat perusteltuja. Tutkimustieto on tarpeellista mm. julkisten t&k-investointien osuvamman mitoituksen ja vaikuttavuuden lisäämisen kannalta.

Meta-analyysin päätavoitteet on selvittää: a) mitä tehtyjen tutkimusten ja selvitysten pohjalta t&k:n ja sen rahoituksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta voidaan sanoa; b) mitä tutkimusten ja selvitysten pohjalta ei voida luotettavasti sanoa; c) onko uusia tai jo tunnistettuja keskeisiä tutkimuskysymyksiä, joita tulisi jatkossa selvittää syvällisemmin; d) mitä aineisto-, tilasto- ja tietopuutteita on havaittavissa ja miten niihin tulisi puuttua, e) minkälaisia menetelmällisiä haasteita tuloksellisuus- ja vaikuttavuusanalyysiin liittyy ja miten ne olisivat ratkaistavissa?

Yhteydet hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan, valtioneuvoston strategioihin ja muuhun selvitys- ja tutkimustoimintaan:

Hanke tukee hallitusohjelman toimintasuunnitelman ja kärkihankkeen "Elinkeinoelämän ja korkeakoulujen yhteistyön tiivistäminen ja innovaatioiden kaupallistaminen" toimeenpanoa sekä sitä hyödynnetään OECD:n innovaatiopolitiikan maa-arvioinnissa, joka on juuri käynnistymässä.

Tietotuotannon pääasialliset muodot:

A) Kootaan Suomea koskeva relevantti (kotimainen ja ulkomainen) tutkimus yhteen ja tehdään sen pohjalta synteesi ja kokonaisarvio t&k:n ja sen rahoituksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta. B) Tuotetaan tietoa, joka tukee ja taustoittaa OECD:n tekemää Suomen innovaatiojärjestelmän maa-analyysia. C) Tuotetaan tietoa hallitusohjelman toteutuksen ja uusien politiikkatoimien edistämiseksi. D) Vertaillaan t&k:ta koskevan vaikuttavuustutkimuksen tuloksia sekä erilaisia lähestymisiä ja käytettyjä aineistoja. E) Laaditaan analyysi, joka palvelee t&k-rahoituksen mitoitusta, kohdentamista ja vaikuttavuutta. Työ edellyttää monien eri lähestymistapojen ja aineistojen analysointia.